РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., четвер 21-го жовтня 1915. Ч. 124. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, October 21, 1915. N. 124.

ПОХІД СОЮЗНИКІВ НА СТОЛИЦЮ СЕРБІЇ.

Серби стратили за три дні понад 3.000 в полонених.

Виправа Англійців на Дарданелі цілком програна.

Німецькі війска в Росії готовлять ся на зиму.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ ОБРЕНОВАЧ.

БЕРЛІН, 19. жовтня. — Австрійські війска, які перейшли ріку Саву, посувають ся дальше скоро на полуднє.

Урядовий звіт звучить:

„Австрійська армія під командою ген. Кевеша здобула місто Обреновач і гонить Сербів здовж ріки Колюбари (допливу Сави)".

Місто Обреновач лежить кілька кільометрів на полуднє від ріки Сави, недалеко устя ріки Колюбари.

Отсей наступ вказує, що німецько-австрійські війска на цілій північній лінії посувають ся напеpeд.

АВСТРІЙЦІ ПОЛОНИЛИ ЗА ТРИ ДНІ 2.000 СЕРБІВ.

ВІДЕНЬ, 19. жовтня. — Міністерство війни оголосило урядово отсї вісти:

„Австрійські війска взяли приступом „циганську" гору і злучили ся з німецькими війсками, які наступають здовж ріки Морави.

„В тридневній битві в горах Аваля Серби стратили 15 офіцирів і 2.000 жовнірів".

БОЛГАРСЬКА АРМІЯ ҐЕН. БОҐАЧЕВА МАШИРУЄ НА НІШ.

БЕРЛІН, 19. жовтня. — Німецький головний штаб оголосив отсї вісти:

„Болгарські війска під командою ґенерала Боґачева посувають ся здовж зелізничого шляху, який веде через Пірот до Нішу. По битві в околиці Пірота Серби уступають з поспіхом назад".

Місто Пірот лежить у віддаленю 65 кільометрів на схід від Нішу.

БОЛГАРСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ ВРАНЮ.

БЕРЛІН, 19. жовтня. — Урядове оголошенє німецького ґенерального штабу звучить:

„Болгарські війска перетяли зелізничий шлях між Нішом а Солунем і здобули місто Враню, яке лежить на захід від сего шляху".

Місцевість Враня лежить 50 кільометрів на полуднє від Нішу, а 30 кільометрів від болгарської границі.

Занятє шляху між Нішом а Солунем має велике значінє. Се одинокий зелізничий шлях, який переходить здовж цілу Сербію. Північна сербська армія найшла ся через те у великій небезпеці, бо є окружена майже зі всіх сторін. Сербській армії остаєть ся відворот лише на полудневий захід в напрямі Чорногори.

БОЛГАРИ ПОЛОНИЛИ ЦІЛИЙ БАТАЛЬОН СЕРБІВ.

СОФІЯ, 19. жовтня. — Болгарський ґенеральний штаб оголосив отсї вісти:

„Наші війска, які заняли Еґрі-Палянку, полонили цілий батальон сербської піхоти (около 1.000 людий).

„Над рікою Бреґальницею здобули вчера наші війска місто Кочану і посувають ся дальше на захід".

ЗА ТРИ ДНІ ПІД НІШОМ.

ВАШІНҐТОН, 19. жовтня. — Тутешнє болгарське посольство одержало нинї урядове повідомленє про занятє зелізничого шляху між Нішом а Уескібом. Через здобутє Врані північна Сербія зістала зовсім позбавлена зелізничого получення.

Тасама телеграма подає, що болгарські війска, які наступають в Сербії, поділені на чотири головні армії.

Урядники посольства висказують гадку, що болгарські війска протягом трох днів станують під Нішом.

Майор Морат заповів був перед двома днями, що Ніш буде здобутий при кінци сего тижня.

ЧОТИРИ БОЛГАРСЬКІ АРМІЇ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В НАСТУПІ НА СЕРБІЮ.

ЛОНДОН, 18. жовтня. — Чотири болгарські армії під управою німецького ґенерального штабу розпочали наступ в Сербії.

Перша армія перейшла ріку Тімок і прямує на Краґуєвач.

Друга армія заняла місцевість Еґрі-Палянка і маширує на Уескіб.

Трета армія посуваєть ся здовж долини ріки Бриґальніци в напрямі Іштіпу.

Четверта армія стоїть в західно-полудневім куті Болгарії над границею Греції, щоби ставити чоло армії Анґлійців і Французів, які висїли в Солуни і спішать на поміч Сербії.

АНҐЛІЙЦЯМ ОСТАЄ ДО ВИБОРУ: ВІДВОРОТ АБО ЦІЛКОВИТЕ ЗНИЩЕНЄ.

БЕРЛІН, 19. жовтня. — Велика неудача французько-анґлійських війск на Ґаліполі є звісна тепер цілому сьвітови. Побідні турецькі війска полишили Анґлійцям тепер до вибору: соромний відворот або цілковите знищенє.

АНҐЛІЙЦІ РОБЛЯТЬ ПРИГОТОВЛЕНЯ ДО ОПУЩЕНЯ ҐАЛІПОЛІ.

ЦАРГОРОД, 19. жовтня. — З поля битви на Ґаліполї доходять вісти, що армія Анґлійців готовить ся до опущеня сего півострова.

Коли на засіданю анґлійського парламенту один із послів поставив запитанє в тій справі до міністра амуніції Ллойда Джорджа, сей послідний заявив отсе: „Під теперішну пору є се річию неможливою давати поясненя в справі Дарданелів".

ВИПРАВА НА ЦАРГОРОД БУЛА ЖАДАНЄМ РОСІЇ.

ЛОНДОН, 19. жовтня. — На засіданю в парляменті заступник міністра для заграничних справ лорд Роберт Сесіл, пояснив, що виправи на Дарданелї домагала ся від Анґлії Росія. Се поясненє дав він на інтерпеляцію, внесену ліберальним послом Робертом Овейт-ом.

Згаданий посол поставив відтак питанє, чи російське правительство ще й нинї привязує до воєнних операцій в Дарданелях такусаму вагу, як тоді, коли ставило до Анґлії отсе домаганє. Росія мотивувала тоді своє домаганє тим, що через виправу на Царгород ослабить ся турецькі сили на Кавказі.

Заступник міністра уважав за відповідне на се питанє зовсім не відповідати, оправдуючись, що таке питанє не є ані на часі ані на місци.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ЛІНЗІНҐЕН ВІДБИВАЄ НАПАДИ МОСКАЛІВ НАД СТИРОМ.

ВІДЕНЬ, 18. жовтня. — Австрійсько-угорський ґенеральний штаб оголосив отсї вісти:

„Над долішним Стиром і над річкою Корнином Москалї перевели напад на наші становища коло Новосілець і Рафалівки. Напади відперто з великими стратами для неприятеля. Коло Рафалівки битва триває без перестанку дальше.

„На боєвій лінії у східній Галичині протягом послідних 24 годин не зайшли жадні важнїйші зміни".

АВСТРІЙЦІ ПОЛОНИЛИ НА ВОЛИНИ 600 МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ, 19. жовтня. — Про останні битви на Волини подає австрійська головна кватира отсї вісти:

„Москалї продовжали вчера свій наступ над болотнистим долішним Стиром. Коло села Боґуславки, на північний захід від Деражна неприятель три рази атакував становища одної угорської дивізії, але з причини сильного огню артилєрії мусів уступити. В битві на багнети полонили ми 3 офіцирів і понад 500 салдатів та здобули 2 машинові кріси.

„Російська дивізія, яка перейшла була Стир між Кольками а Чарторийском, мусіла уступити назад за ріку.

„Коло Рафалівки 100 Москалів попало ся в наші руки".

УСПІХИ НІМЦІВ КОЛО РИГИ. — 457 МОСКАЛІВ ПОЛОНЕНО.

БЕРЛІН, 18. жовтня. — Про воєнні операції на півночи подає урядовий звіт отсї вісти:

„Війска під командою Гінденбурґа відносять дальші успіхи на полуднє від Риґи. Двох російських офіцирів і 280 салдатів взято в полон.

„Протинапади Москалів на захід від Якобштадту відбито.

„Коло Динабурґа на захід від Ілюкста наші війска взяли приступом російські становища на лінії, довгій на 3 кільометри.

„Дальше на полуднє в околиці Сморгоня неприятель з великою силою перевів кілька нападів. Всї ті напади відбито з великими стратами для неприятеля. Крім великого числа убитих і ранених Москалї стратили 2 офіцирів і 173 салдатів в полонених".

АРМІЯ ГІНДЕНБУРҐА НА ПОЛУДНЕ ВІД РИҐИ ДІЙШЛА ДО ДИНИ.

БЕРЛІН, 19. жовтня. — Головна німецька кватира доносить:

„На полуднє від Риґи німецькі війска здобули російські становища і заняли Дубену над Диною. Москалї стратили 1 офіцира і 240 салдатів та 2 машинові кріси.

„Коло місцевости Смоли німецький літак знищив французький літак, яким кермував російський офіцир. Французький літак був зоружений анґлійським машиновим крісом".

НІМЦІ ЛАДЯТЬ СЯ НА ЗИМУ.

ПЕТРОГРАД, 18. жовтня. — „Русский Інвалід", орган російського ґенерального штабу, подає, що німецькі та австрійсько-угорські війска майже на цілій лінії роблять приготовленя на зиму. Окопи на полудневий захід від Риґи і в околиці Динабурґа є вже готові.

Коли російська армія не рішить ся під теперішну пору на нову офензиву, то можна надіяти ся, що небаром наступить у воєнних операціях на півночи часова перерва.

Часопись однак признає, що армія Гінденбурґа продовжає свої операції в напрямі Риґи і Динабурґа, та що положенє російських війск в тих околицях є критичне.

В МОСКВІ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН.

ПЕТРОГРАД, 17. жовтня. — Царським указом проголошено в Москві і її окрузї воєнний стан.

Вже давнійші вісти доносили про поважні заворушеня між робітниками в Москві. Причиною тих заворушень мали бути, як се пояснюють російські часописи, велике безробітє і голод. Инші знова телеґрами подають, що бунти в Москві мають підклад політичний, а іменно викликало їх невдоволенє з причини поступованя російського правительства супроти домагань вольнодумнійших партій.

Правительство оправдувало конечність заведеня воєнного стану в московськім окрузї тим, що в Москві находять ся головні фабрики оружя і амуніції, які мусять правильно і без перестанку працювати.

РОСІЇ ГРОЗИТЬ ВНУТРІШНА РЕВОЛЮЦІЯ.

КОПЕНҐАҐЕН, 18. жовтня. — Вісти з Петрограду доносять, що проголошенє воєнного стану наступить небаром і по инших головнійших містах Росії, які є осередками воєнного промислу.

В Петроградї, Києві і Москві переведено масові арештованя. В російських містах появило ся чимало аґітаторів проти російського правительства.

Правительство боїть ся, щоби отворенє засіданя державної думи, яке має відбути ся 8-го падолиста, не було кличем до революції. Тому воно робить всї заходи, щоби приготовити ся на всякі можливі заворушеня.

Поступовий бльок, який викликав був неспокій в часї останного засіданя думи, повідомив президента державної думи Родзянка, що він свої домаганя буде старати ся перевести в закон.

БУВШИЙ РОСІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР СУХОМЛІНОВ ПЕРЕД ВІЙСКОВИМ СУДОМ.

СТОКГОЛЬМ, 15. жовтня. — З Росії наспіли вісти, що бувший міністер війни Сухомлінов буде поставлений перед військовий суд. На підставі зібраних матеріялів мало вийти на верх, що Сухомлінов стояв в порозуміню з Німеччиною.

Російське правительство шукає ріжних способів, щоби лише звалити на когось вину своїх неудач. Тому в першій мірі впали жертвою люди на начальних військових становищах. Кождого ґенерала, якого армія потерпіла неудачу, підозрівано і посуджувано о тайну змову з Німеччиною. Від початку війни вже кількакратно змінено командантів армій. Однак положенє російської армії через те не поправило ся і є надальше лихе, бо головною причиною неудач не були поодинокі люди, але взагалі ціла російська система.

ПОГОЛОСКА ПРО УСТУПЛЕНЄ АНҐЛІЙСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА МІНІСТРІВ ЕСКВІТА.

ЛОНДОН, 19. жовтня. — В місті вружить поголоска, що президент анґлійського кабінету Есквіт має небаром уступити. Його наслідником має бути іменований Бонар Ло.

Причиною його уступленя має бути непорозуміне між ним а деякими членами кабінету з приводу неудач на Ґаліполі. Ситуація заострила ся, коли міністер судівництва Карсон вніс свою резиґнацію.

Урядово оголошено, що президент Есквіт занедужав.

МАЙОР МОРАТ ПРО ЗАГАЛЬНЕ ВОЄННЕ ПОЛОЖЕНЄ.

БЕРЛІН, 19. жовтня. — В довшім артикулї часописи „Берлінер Таґеблят" подає звісний воєнний знавець, майор Морат, перегляд про загальне воєнне положенє під отсю хвилю.

Майор Морат стверджує, що Німеччина ограничила ся тепер у Франції і Росії на оборону; натомісць веде наступну війну в Сербії, де всї приязні держави стали разом, щоби спільно вдарити на ворога, в склад котрого входять війска всїх неприязних держав. Наступ на Сербію є одним кроком дальше наперед до остаточної побіди.

Анґлійці і Французи, які у величезних масах старали ся перевести офензиву, не осягнули майже жадного успіху. Також російські війска, які робили зусиля, щоби відзискати утрачені землї, потерпіли великі страти і були приневолені майже на цілій лінії здержати свої напади.

Ворожі держави ще дотепер не мають ясного порозуміня щодо кампанії на Балканї. Франція не є всилі вислати своїх війск на Балкан, не ослабляючи через те своєї сили у власнім краю. Кольоніяльні війска зовсім не надають ся до зимової кампанії на Балканї. Анґлійські війска в Дарданелях є здеморалізовані і кождої хвилї грозить їм цілковите знищенє. Супроти ворога стоять побідні війска німецькі та австрійські і одушевлені війска болгарські. Італія має намір вести лише власну війну, щадячи притім Г людий і гроші.

THE CANADIAN UKRAINIANS AND THE WAR.

THE INFLUENCE OF THE EUROPEAN WAR.

Canada is a part of the British Empire, which is now engaged in the European war. Upon Canada also, it must be admitted, the war has had a great effect. This is not only because of the active part she has taken by sending troops to Europe but also because, as in all the countries involved and even in some that are neutral, there has arisen a political war sentiment, so to speak. A sentiment of this kind takes hold of the entire political and social life of the country and crushes all opposition.

Naturally the sentiment of Canada has been entirely on the side of England. Undeniably this sympathy has also extended to England's allies, especially Belgium and France and, in a measure, even Russia.

At first our compatriots in Canada, numbering more than 300,000, were embarassed by this sentiment. Against England they had no complaint, nor against France or Belgium, but they could not assume a friendly attitude towards Russia, which has persecuted the Ukrainians for 260 years, which has deprived them of all their liberties and is endeavoring to denationalize thirty-three millions of them.

Thus it comes about that the Canadian Ukrainians have harbored and continue to harbor towards autocratic Russia alone, the oppressor of Ukraine, a sentiment different from the French and English majority of the Canadian people.

Is there anything remarkable in this? By no means.

Is it blameworthy? By no means.

There is not the least doubt, moreover, that the French and English Canadians, members as they are of those highly civilized and freedom-loving races, would have understood this attitude of our brothers in Canada and would perhaps even have changed their own attitude towards Russia, had the proper steps been taken to inform them of the true state of affairs.

Has anything been done in this direction?

We believe that even the Canadian Ukrainians will accept our statement that very little has been done.

At the same time, moreover, our enemies the Russophiles, of our own and of the Polish nationality, have been using all the powers at their command to do the greatest possible harm to the Ukrainian cause. Accusations have followed accusations. In these accusations, made before the authorities and the press of Canada, the enemies of our people have not brought up the question of *races* but only the question of *nations*. They have represented the Canadian Ukrainians as being merely "Austrians" and pronounced Germanophiles, enemies moreover of Great Britain and, of course, Canada.

This ought to have been counteracted; but, as we have said, little has been done in this direction. The error must be corrected. It is rather late, to be sure, but not too late—as the saying goes, it is better late than never.

We wish here to raise the question of the propriety of attempting to correct this misunderstanding, presenting the case in its true light and refuting the false allegations which our enemies disseminate about the Canadian Ukrainians and our whole nationality in general. Then the prejudice against the Ukrainians in certain circles of the Canadian population, if it still persists, will disappear and our brothers in that country will with greater courage begin to work for the Ukrainian cause.

THE UKRAINIANS OF CANADA AND THE UNITED STATES.

The timidity of the Canadian Ukrainians in regard to the common affairs of their nationality has been evident also in their relation to the Ukrainians in the United States.

It is quite natural that, living in a neutral country, we have now a greater freedom of action than our brothers in Canada. For all that, *no work done by us for the benefit of our nationality conflicts in any respect with the interests of Canada or Great Britain.* Our country, the United States, has declared herself neutral, and this neutrality is being maintained also by us. Our newspaper "Svoboda", for example, the official organ of the Ukrainian National Association, supports this policy; so does our political organization, the Ukrainian National Council, which has its home office in Jersey City, N. J.

As to their national loyalty, our brothers in this country are Americans first of all and follow the policy marked out by this country. There are among them a good many Austrian citizens, but they also respect the neutrality of "the hospitable country of Washington". They do nothing to violate this neutrality; nor do they for that reason become guilty of any offense against their old country.

THE QUESTION OF CONTRIBUTING TO THE UKRAINIAN NATIONAL FUNDS.

We have never in this country enlisted recruits against any of the belligerent nations, nor have we collected money to support the war or to supply arms or ammunition. We are doing merely a work of pure charity in behalf of our brothers, and we are doing it not because they live in Austria but because they are our brothers. In just the same way we would help our brothers in Russia did they need help and could we offer them a helping hand, and in this case also not because they are under Russian rule but because they are our brothers.

The question involved is merely a question of race, not a question of nations, and in helping our brothers we do not discriminate between the nations to which they happen to belong.

Among these works of charity in behalf of our brethren in the old country is the collecting of the Fund for the Liberation of Ukraine and for the support of the wounded Sitch Riflemen and the widows and orphans of those who have been killed. As is evident from the carefully-audited reports of the contributions these funds have always been sent exclusively for the support of the starving and wounded soldiers and their families, a certain portion of the Fund for the Liberation of Ukraine being reserved to defray the expenses of the Ukrainian publications in the English language, which are being issued here in the United States.

All this work is of a kind with which neither the Canadian nor the British Government can find any fault.

For this reason, the Ukrainians of Canada may and should take part in our activities. Many of them have already taken part to the extent of contributing money, but many hesitate through fear of possible offense to Canada. Consequently we assure them that they have no reason to fear anything of the kind.

Everything we do is done openly, so that it can be under public control. Thus even the Canadian Government has the fullest opportunity to examine, in the most minute way, the purposes for which the funds collected and accredited in our newspaper are used.

To the charities for which we collect not only Ukrainians, but also Englishmen, Frenchmen, Belgians, and even Russians may contribute. A sum of $12,500, for example, has been contributed by the American "Christian Herald" Fund of New York.

Besides these two funds a third one has been instituted. This is the Fund for the Defence of Miroslav Sichinsky.

In contributing to this fund the Ukrainians of Canada should also take an active part. With the utmost energy they should uphold this action of their brethren in the United States. The expenses of the proceedings will be considerable and therefore the support of all Ukrainians, both Canadian and American, is required. In this case at least they will not be accused of pro-Austrianism, since they will be contributing to the defense of a Ukrainian tried in Austria, who may eventually be deported to Austria, where imprisonment in an Austrian gaol is in store for him.

In general our Canadian compatriots should now even more assiduously and courageously raise money for these Ukrainian national funds, not fearing the malicious accusations of the Russophiles or any annoyance that may spring therefrom. Should any such annoyances actually occur, they should be reported to us, so that we may explain the case properly and in the proper quarters, in this way protecting our people from unjust suffering because of their loyalty to their own race.

THE POLITICAL OPINIONS OF THE UKRAINIANS OF THE UNITED STATES AND CANADA.

The neutrality assumed by the United States does not conflict with our right to express our political opinions. In a truly free country one may express one's views not merely when the country has declared itself neutral, but even after the country has declared war. This is illustrated by the case of England, where the fullest freedom of citizenship is maintained.

For this reason we have freely expressed, and continue to express, our opinions with regard to the present war.

Obviously our first duty has been to oppose autocratic Russia, which for 260 years has sorely oppressed and persecuted our countrymen, and to hope in consequence that she may be defeated by the Dual Monarchy, within whose borders our countrymen have enjoyed, at least in a measure, the opportunity of national development.

But we have not turned "Austrians," or Austrophiles, or Germanophiles. We remain as we have been, Ukrainians, and loyal citizens of the United States.

We have not forgotten the sufferings of our countrymen under Austrian rule; we have not forgotten the Polish tyranny, permitted by Austria, from which we escaped by emigrating to the free countries, the United States and Canada; we have not forgotten that the Austrian Germans were deaf to the complaints made by our representatives in the Austrian Parliament and took the part of the Poles against the Ukrainians. All these things remain fixed in our memory. We have no reason to support Austria, which even during the war favors the Poles as against the Ukrainians. It is our national honor purely which dictates to us the political opinions to which we adhere. Bearing this in mind, we cannot, like the Poles, take to political auctioneering, we cannot pledge ourselves to the cause of Russia, the persecutor, which has striven to denationalize our people. On the contrary, we are bound by that national mandate decidedly to oppose her rather than Austria, which is at war with Russia, and within whose boundaries our nationality is at least recognized. This is a policy consistent with our national honor; it shows how we can appreciate freedom when even in return for that trifle of liberty which has been granted to us, Austria has found in us a certain measure of sympathy.

It is proper now to enquire: why should we not appreciate also the liberty we have found in other countries, freer than Austria—the United States and Canada, to which we have escaped from the Austrian and Polish rule?

Appreciate this we should, members as we are of a nationality whose entire history has been one incessant struggle for freedom. We should appreciate it not only because we have longed for and fought for freedom but also because our national honor and interest commands us so to do.

Our national honor commands us to maintain a most friendly attitude especially towards the great Anglo-Saxon race, highly civilized and sincere in its love of freedom, which, of late years, has shown us so much devoted sympathy through its representatives and its press.

What benefit can we expect from our friendship with the English and Great Britain?

Let us take into consideration the following points:

1. The sympathy of the English nation and the entire Anglo-Saxon world (which uses the English language) toward our struggle for emancipation.

2. Springing from this, the influence of this great nation in our behalf in international politics.

3. The fact that this influence may be very potent, especially should our hopes of national emancipation not be realized in the near future.

These are our political expectations, and they are based not upon unwarranted inferences, but upon facts that have materialized during the present war.

It is sufficient to point out that, despite England's alliance with Russia in the war, a considerable part of the English press has taken the part of our nationality against Russia. Similar manifestations have been made by individual Englishmen of influence in politics, and two members of Parliament have even raised their voice in the House of Commons in defense of the Ukrainians. Mr. Ginnel, M. P., entered two questions on March 3rd regarding the imprisonment of Archbishop Count Andrew Sheptitsky by the Russians, and Joseph King, M. P., entered three questions, on August 2nd, regarding the persecution of the Ukrainians by the Russians.

This, of course, is not all that England could do for us, but it is a beginning. The friendship is still new, and we hope it will grow. We desire this all the more because this friendly attitude, already exhibited, is entirely sincere, and because our country-people in Canada are bound to live side by side with the English; and we hope that from that contact will spring up a real friendship between the Ukrainians and the English, the powerful, invincible nation which has nothing to fear in the end either from a victorious Austria or a defeated Russia.

Considering all this, the Canadian Ukrainians should send their delegates to the Ukrainian Congress which is going to be held in New York City on the 30th of this month. They should not omit this opportunity to pledge themselves to the common cause with their brethren in the United States. They should pay no attention to the accusations that will be made by our enemies and to the difficulties to which they may be exposed, since even in that case we shall take the opportunity to show the proper authorities in Canada that the Ukrainians are friendly towards Canada, Great Britain, and the whole British people.

Польська преса і Мирослав Січинський.

Польська преса у Злучених Державах, беручи загалом, віднесла ся, як доси, до справи Мирослава Січинського доволї поправно. Переважно подали польські ґазети безсторонно відомість за часописями анґлійськими і від себе не давали заміток, а як дали, то бодай не виявляли свого ворожого відношеня до українського народа.

Так і слїд їм було зробити, бо тут в Америцї — чи Українцї чи Поляки се **робітники**, отже і їх ґазети повинні бути **робітницькі** та стояти за **інтересами робітників.**

Де як де, **але бодай тут на землї Вашінґтона Українцї з Поляками не мають причини ворогувати.** Тут вони дійсно рівні з рівними, не на основі старопольської пословиці, але на основі американської конституції і на основі того простого факту, що і одних і других лучить одна доля, доля чорного робітника. І коли одні або другі приїхали з взаїмними упередженями, то тут переконали ся, що не тут місце на них; переконали ся, що старокраєва польсько-українська політика не має тут рації істнованя.

Чому?

Причина дуже проста: Бо тут не Польща. Тут Поляк не може панувати над Русином. Там у старім краю є польський шляхотський стан і польський урядничий стан, який хоче панувати над українським селянством, а навіть польське селянство чи робітництво, яке хоче виперти Українцїв і заняти їх місце. Але тут, в Америцї того нема. Тут Поляк може переїхати ся з Ню Йорку до Сан Франціско і назад і не найде „ченсу" панувати над Русином та вкінци таки переконаєть ся, що він нічим не лїпший від Русина, а такийсамий робітник, такісамі має права і таксамо має бороти ся за поліпшенє своєї робітницької долї.

За тим стоїть передівсїм кождий Українець, котрий розуміє кривду свою і других.

І тому то нема жадного дива, як нераз Поляки належать до українських товариств, як читають українські ґазети і як дають на українські цїли жертви. **Навіть на фонд оборони Мирослава Січинського складають жертви польські робітники.**

В тім нема нїчого злого. Бо вони знають, що він убив польського ґрафа, одного з тих, котрих польські хлопи різали в 1846-ім роцї; одного з тих, що нищили польських хлопів таксамо як і українських; одного з тих, що за гроші продавали Польщу російським царям і царицям — і навіть того самого, котрий був царським слугою на австрійськім стільци.

Так, польські робітники знають, а бодай повинні знати, що запродала Польщу їх шляхта і, що вона її не спасе, а лише хлоп-робітник своєю працею і своєю кровю. І він мусить бороти ся не лише з чужими, але і зі своїми, зі своєю шляхтою. Мусить бунтувати ся, таксамо як Січинський в оборонї робучих рук, обрабованих з усяких прав. Січинський своїм актом був виконавцем суду робучого люду на шляхотського деспота, ворога тяжкого не лише українського хлопа і робітника, але і польського.

Чи Поляк втїкав до Америки перед українською неволею, чи — таки перед шляхотсько-польською?

* * *

Але, на жаль, найшло ся кілька польських ґазет у Злучених Державах, котрі забули, що вони за робітницькі гроші виходять і повинні служити робітникам.

Замітні особливо дві: шікаґовська **„Дзєннік Звйонзкови"** і нюйорська **„Роботнік Польскі".** Обі вони накинули ся на особу Мирослава Січинського.

„Дзєннік Звйонзкови" знаний доволї з того, що розпинаєть ся за царською Росією, що хотів би на польськім тронї посадити Миколу Миколаєвича, — написав з приводу процесу Мирослава Січинського, що він злочинець а не герой. Та ґазета накидаєть ся навіть на нюйорські анґлїйські ґазети за те, що хвалять особу М. Січинського та називають його героєм і закидає їм, що вони не пішли на науку до „Дзєнніка Звйонзкового", а він би був їх повчив так, як вчить своїх читачів вже 14 місяців свого москвофільства.

Коли та ґазета стоїть тут на вільній землї за державою, яка має для Поляків лише шибеницю і кнут, то не можна їй дивувати ся, коли бере в оборону опришків з ґрафськими титулами, а болотом кидає на ґероїв, що посьвячують ся за кривди міліонів.

Безперечно, що не робить того „Дзєннік Звйонзкови" з патріотизму, лише **з глупоти,** бо коли би не та глупота, то він би знав, що Січинський ані не хотів зрабувати у ґрафа Потоцького його 80 міліонів, ані забрати його семеро дїтий, — лише хотів завдати удар шляхотському панованю в Галичинї і завдав. Що се так було, а не инакше, про се писали навіть польські ґазети в Галичинї, про се говорили Поляки в парляментї і се доказано на процесі у Львові. Але хто може молити ся до царської шибеницї, тому милїйший польський ґраф, **котрий служив російській політицї проти польських робітників в Королївстві Польськім,** нїж борці **за волю.**

Для консеквенції повинен „Дзєннік Звйонзкови" назвати злочинницею і Польку Добродзїцку, що кинула була бомбу під російського ґенерал-ґубернатора Королївства Польського — Скалона і на тих польських судіїв з Галичини, котрі її увільнили. Се буде наслїдувати до кацапської політики „Дзєнніка Звйонзкового" і до його випробуваної глупоти.

Коли „Дзєннік Звйонзкови" можна оправдати його питоменною глупотою, то не знаємо, чим оправдати ґазету „Роботнік Польскі". Се нібито ґазета робітнича і соціялїстична, а стає в оборонї ґрафа, котрий у змові з російським урядом, попросту з російською поліцією нищив робітничий рух в Польськім Королївстві. Наче не знає та польська соціялїстична ґазета чи не тямить, що писала польська соціялїстична ґазета „Нашнуд" з Кракова, що говорив провідник польських соціялїстів з Галичини Дашинський в парляментї у Віднн тай що писали инші ґазети і говорили инші люди.

Але се годі припустити. Того вже нема чим пояснити. Хиба може „Роботніка Польского" так мало читають польські робітники, що він аж мусить на способи брати ся, мусить стати ориґінальним серед польських робітників в Америцї — мусить стати шляхотсько-панською ґазетою — для робітничої кляси.

Га, що-ж робити — Америка є краєм можливих неможливостий!...

ВОЛОДИМИР ШАШКЕВИЧ.

ТУГА НА ЧУЖИНЇ.

—o—

По городї по чужому
Смерком похожаю;
Ідуть люди дорогою,
Я їх виминаю. —

Ідуть люди, неначе-б ті
За хмарами хмари —
У кождого своя пара,
Та й я не без пари —

Кождий сьміє ся, веселїє,
Розмовля з милою;
І я також розмовляю
З моєю тугою.

Туго моя тяженькая!
Коби менї крила,
Злетїв би я, а ти би ся
Сама тут лишила.

Туго моя нелюбая,
Лиха моя нене!
Пусти мене! хоч на хвильку
Відчепись від мене!

„Не пущу тя, товаришу,
Не пущу тя нинї;
Не мав-бись з ким розмовляти
На чужій чужинї.

„Не мав-бись з ким розмовляти
Та з ким говорити,
Не мав-бись з ким поплакати
Та з ким потужити.

„Ходїм, — каже — товаришу,
До дому, до дому;
Що я тобі казати-му,
Не кажи нїкому!"

Понїс же я до домоньку
Тугу свою вражу:
Ой що ми си говорили —
Нїкому не скажу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботі, на забавах, на весілях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту ціль народну!

Орест Жеребко.

ПРО ПОТРЕБИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ*).

I.

На скільки мені відомо, то між галицькими Українцями втер ся погляд, що заморські наші земляки — в полудневій і північній Америці, є вже тепер страченими для українського народа, і коли не нині то завтра, коли не в першім поколіню, то в другім і третім стратять зовсім сьвідомість, що належать до українського народа, винародовлять ся і пропадуть безслідно в американськім чи англійськім морю. Такий уже вирок історії, говорять ті, що поділяють сей погляд, так було все і так буде, бо історія повторять ся.

На сім місци і тепер не буду полемізувати з висше згаданим поглядом, найперше тому, що се погляд людий, котрі не беруть ся до діла, щоби розвязати питаня, які приносить нам житє, а уважаю, що кориснійше буде сказати дещо про сучасні пекучі потреби американських Українців, бо коли ті потреби будуть бодай частинно залагоджені і робота зроблена, тоді вже можна би більше роздумувати над повисшим поглядом і розвязувати справу сяк або так. Про слушність висше наведеного погляду дізнаємо ся більше по близшім розгляді і зрозуміню житя американських Українців ніж із оцінки, що вони страчені, пропавші, і т. д.

Та заки зачну говорити про їх потреби, уважаю потрібним пригадати деякі загальнійші факти. Найперше коротко щодо самого числа і як розсілись наші еміґранти в Америці. Точно не можна сказати, яке число є там наших земляків, бо нема національної статистики, але оскільки вона є, то можна виносити, що в **полудневій Америці** знаходить ся тепер понад пятьдесять тисяч Українців, **а в північній Америці** число доходить до міліона. Більшість з них осіла у Злучених Державах, а за Зл. Державами йде Канада. Як і де мешкають? В полудневій Америці печуть ся на сонци і пухнуть на плянтаціях в **Бразилії** без ніяких виглядів на ліпшу будучність; **у Злучених Державах** розсілись найбільше до фабричних містах та при углекопах і найбільша часть з них є звичайними денними зарібниками; в **Канаді** переважна часть наших переселенців осілась на фармах і взялась до господарства, хотяй і тут знаходимо богато наших зарібників по більших містах Канади як: Монтреал, Вінніпеґ, Едмонтон і инших, але все те становить лише зникаючу меньшість супроти тих, що поселились на фармах. У Злучених Державах зарібники наші розсипані по всіх великих містах разом з робітниками инших народностий і тому ніде не становлять якогось суцільного чинника в громадськім житю, бо всі вони там як перелетні птахи; в Канаді зате наші хлібороби (фармері) хотяй в части розсіяні поміж иншими, всетаки мешкають збитими кольоніями нераз по сто і більше англійських миль здовж і вшир. У всіх трох західних провінціях Канади, а то в Манітобі, в Саскачевані і в Алберті мож подибати не одну околицю, де мешкають самі Українці, — хиба з тим лише виїмком, що в місточку буде мешкати Анґлієць або Жид (по більшій части Жид) склепар. Ті великі наші оселі мають ту добру сторону, що там ми можемо жити своїм житєм і мати вплив і значінє в політичнім житю Канади. Про бразилійських Українців в дальшім ході сеї статі не буду згадувати, бо відомости, які доходять до нас про тамошне житє наших земляків, дуже скупі й малозначні. Стан бразилійських Українців є дійсно дуже сумний.

Америка ще й тепер під зглядом культурним є щойно в починах розвитку. Не знаю, чи є де ліпший ґрунт для вильного обсерватора, який хотів би прослідити, як творить ся нова культура, як зливають ся в одно ті найріжнороднійші переконаня й сьвітогляди, завезені там зі всіх кінців сьвіта. Не без інтересу була би, чи радше сказати є й Америка для нашого ученого, який завдав би собі труду там поїхати і приглянути ся, як ся культура виливає на наших вигнанців з вітчини, за котрий конець тої культури вони чіпають ся і що можна зробити, щобй дечому запобігти, а головно тому, щоби вони не присвоювали собі злих сторін цивілізації, оминаючи добрі. Вдячність велика була би і тому, хто поміг би **шукати за ліком на всі ті хиби нашого еміґранта, які він привіз зі собою з родинного краю**, як сварливість й незгідливість, наклін до пиянства, рабство, нехіть до науки, брак відваги до самостійного діланя й инші подібні їм браки. Уважаю, що лише через пізнанє обставин, серед яких живуть американські Українці, можна їх зрозуміти і зробити дещо для них, що в них на дальше піддержувало би національну сьвідомість.

Безперечно, мож сказати, що **американські Українці не мають ще досить сильних і трівких культурних інституцій, які би лучили їх в одну громаду серед чужого сьвіта**, а гадаю, що лише добрі орґанізації й інституції зможуть їх зберегти перед винародовленєм. Та коли візьмемо на увагу ті трудности, з якими мусіли наші переселенці змагатись в перших роках, та знані річи, що чоловік вперед будує хату, заспокоює вимоги голоду і сплачує довг, заки буде думати про якусь громадську діяльність, орґанізацію — а дальше, коли пригадаємо собі, який елємент їде до Америки, то зовсім нема чого дивуватись, що вони там не вспіли ще витворити сильних національних орґанізацій, бо час рішучо за короткий, навіть колиб обставини й умови були далеко красші, як вони були й є. А помимо всіх тих трудностий все таки щось вже зроблено або бодай розпочато діло.

Без дальших загальних уваг лише тепер обмежусь на деяких пекучих потребах наших заморських Українців, і згадаю коротенько про ті середники, які могли би не допустити до винародовленя міліона наших земляків, і якими думаю булиб: 1) **Народна Орґанізація**, 2) **Школа**, 3) **Церква**, 4) **Українська Преса.**

Насамперед зупинимось над **народною орґанізацією.** Такі народні орґанізації (покищо не політичні) мають Українці в Злучених Державах в роді обох запомогових Союзів, при яких гуртують ся тисячі наших зарібників і кладуть основи під будучі сильнійші союзи для збереженя нашого переїзного зарібника перед винародовленєм. Що ті Союзи не вспіли ще згромадити коло себе всіх Українців, мешкаючих у Зл. Державах, то се лише тому, що бракує місцевих сьвідомих людий всюди, які би вміли людий держати в орґанізації і знали, як представити їм хосенність таких союзів. В Канаді покищо нема подібних орґанізацій і подібні інституції як Союзи у Злучених Державах не мають в Канаді будучности, тому, що канадійський фармер, маючи власний маєток, не відчуває потреби належати до Запомогового Союза. Канада скорше створить чисто просьвітні орґанізації або політичні, бо вже й були поважні проби, щоби їх створити — а що вони не були успішні, то лише тому, що брак там інтеліґентних людий на кождім кроці, які вміли би кермувати. Брак сьвідомих одиниць болюче тепер відчуваєсь в Канаді, бо наш нарід дотепер віджив там матеріяльно і шукає, щоб згуртуватись в якісь політичні, просьвітні або инші орґанізації, та нема кому, кажу, нема розумних (не заrозумілих), витривалих людий, які би давали напрям тому шуканю і вивели їх з нетрів на прямий шлях. Покищо в Канаді нема ще богато тамошних сьвідомих інтеліґентів, а всі ті, що приїздять зі старого краю, то з більшої частини з них нема ніякої потіхи, а решта становлять дуже мале, майже зникаюче число. Як Злучені Держави так і Канада потребують щирих і працьовитих одиниць — бодай на час, щоб осьвідомити тамошне підростаюче поколінє і поставити основи під народні орґанізації. Нема чого лякатись поїхати там на пару літ, бо Америка й дальше є ще краєм необмежених можливостий.

Тепер про **наші школи в Америці.** У Злучених Державах маємо парохіяльні школи при церквах і дяко-учителів, а попри те й кільканайцять приватних шкіл. Не може бути двох гадок, що такі школи, коли би були мудро ведені, мали розумну управу і енерґічного та сьвідомого учителя, то потрафили би громадити в своїх стінах всю нашу дітвору та осьвідомлювати її національно. Та, на жаль, нема їх всюди, де мешкають наші зарібники, бо нераз сьвященик не хоче посьвятити трохи часу на заведенє такої школи, або прямо через брак учителів. В Канаді не маємо подібних шкіл, а є лише державні. Зате є там велике число своїх учителів і в тих державних народних школах мож учити годину української мови денно. Правда, не можна сього робити в школі, де є діти ріжних народностий, але що там наші еміґранти осілись збитою масою, то і школи їх майже чисто українські. Про українське шкільництво в Канаді далоб ся богато сказати доброго й лихого, а тепер я хочу підчеркнути лише факт, що майже кождого року відчуваєсь там великий брак наших учителів, так що комітетові з чисто українських шкільних округів є змушені приймати чужинця учителя, який не вміє мови їх дітий і часто-густо зовсім не дбає про науку в школі, бо вчить чужинців. **Є в Канаді три українські учительські семинарі**, в яких рік-річно приготовляють ся наші будучі учителі, але все те замало — тому, що з кождим роком приїзджає більше іміґрантів і школи ростуть як гриби по дощи; та не лише те, що з кождим роком число шкіл зростає, пояснює брак учителів в Канаді, але й те, що учитель там скоро замотуєсь в торговлю, починає купувати й продавати, і вже нема учителя. Платня учительська не лиха, але що-ж, коли деинде можна ще більше заробити. Сьвідомий Українець учитель може зробити все, що в його силах в чисто українськім шкільнім окрузі, бо має він там вільну руку, інспектор і власти там не галицькі, — їм лише ходить о те, щоб навчити дітий англійської мови, поза тим учитель може вести всяку роботу, просьвітну, політичну чи економічну, аби лише були в нього „руки й охота". Канадійські Українці під сей час найбільше відчувають потребу сьвідомих і добре вишколених учителів Українців. Колиб се мало заохотити декого поїхати до Канади на який час, то насамперед пригадую таким, що знанє англійської мови се конечність.

Пишучи про потреби нашого американського шкільництва, не можу не згадати ще про одну цінну гадку, яку вже пару разів піднощено й обговорювано в американських українських часописях, а іменно, щоб спільними заходами американських і галицьких Українців заснувати у Львові або де инде бурсу чи інститут для української американської молодіжи, яка по укінченю амер. „гай скул" або університетів, приїздила би до Галичини на рік-два, щоб вивчитись рідної історії, мови й літератури. Без сумніву, що самі американські Українці подбали би за фінансову сторону такої школи, а вже Галичани мусіли би заняти ся виховавчою стороною. Вірю, що переведенє такого пляну мало би вельми важний вплив на звязь між галицькими й заморськими Українцями, а вже позатим і не згадувати-б, який вплив мала би така школа на задержанє національної сьвідомости серед наших американців*).

*) Повисша стаття п. **Ореста Жеребка**, нашого земляка з Канади, котрий по укінченю одного з канадійських університетів виїхав був в 1914-ім році до Галичини (де ще й тепер пробуває), появила ся була у львівськім дневнику „Діло" дня 5-ого лютого 1914 р. Писана вона була для поінформованя галицьких Українців про Українців іміґрантів в Америці, переважно у Злучених Державах і в Канаді і тому з уваги, що в статі говорить ся про те, що у нас звісне, вона була би для нас меньше цікава. Однак цікава вона з иншого огляду, а саме: **як Українець споза Злучених Держав і далеко поза ними говорить про нас.** Без сумніву, що серед таких обставин статю п. Жеребка можна вважати безсторонною і його погляди в дечім цінними для нас. Містимо сю статю тепер, перед Сойміом, яко безсторонний почин до застанови над українськими справами в Америці, а зокрема у Злучених Державах.

Редакція.

*) Про таку спільну акцію американських Українців з галицькими, розуміє ся, можна говорити аж по війні.

З УКРАЇНСЬКОЇ ДАВНИНИ.

Як давно вибирали сьвящеників на Україні.

З кінцем 18, а з початком 19 століття, як ще на Україні хоронив ся давний, предвічний порядок, після якого парафіяни самі вибирали собі сьвящеників, особи, що хотіли стати сьвящениками, мусіли виказатись т. з. презентами, або одобряючими сьвідоцтвами.

Ті сьвідоцтва одержували вони від тої громади, або сьвященика, де вони довший час проживали. Місцевий сьвященик звичайно потверджував ті сьвідоцтва й тоді, коли видавала їх громада.

А в сьвященики йшли тоді звичайно спосібнійші дяки, або взагалі люди, як на той час, сьвідомійші і обзнакомлені з церковними справами.

Деякі з тих сьвідоцтв позаховувались і доси. Деякі з них визначали ся короткостю, инші знов були досить розтяглі. Ось перед нами копія (відпис) такого сьвідоцтва, виданого прихожанами (парафіянами) Старої Синяви (Лит. п. Под. Губ.) дячкови Ганджулевичови, якого прихожани села Гаївки чудвінського повіту вибрали собі сьвящеником. Те сьвідоцтво писане на чвертці синого паперу предковічним письмом і знаходить ся нині в архіві волинської духовної консисторії. Дослівно се сьвідоцтво виглядає так:

„Ми, громада старосинявска, на предмисцю Заставицах жителиє, даєм свідителство Іоану Ганджулевичу, іако служил нам и священику нашему через три года в службі діаковской (дяківській), в которій то службі завсегда набоженства пилновал, покору ко каждему имил, и завжди тверез бил, и нікому жадней кривди не зділал, на що ми свидітельствуєм, а не уміющеі пісма знаком креста святого подписуєм ся".

Отже бачимо, якої тодї мови уживано в письмі. Народна мова з доміщкою слів польських і церковщини. Загалом думали тоді люди, що дослівно такою мовою, якою говорять щодня, писати не випадає, тому накручували деякі свої слова на церковний лад.

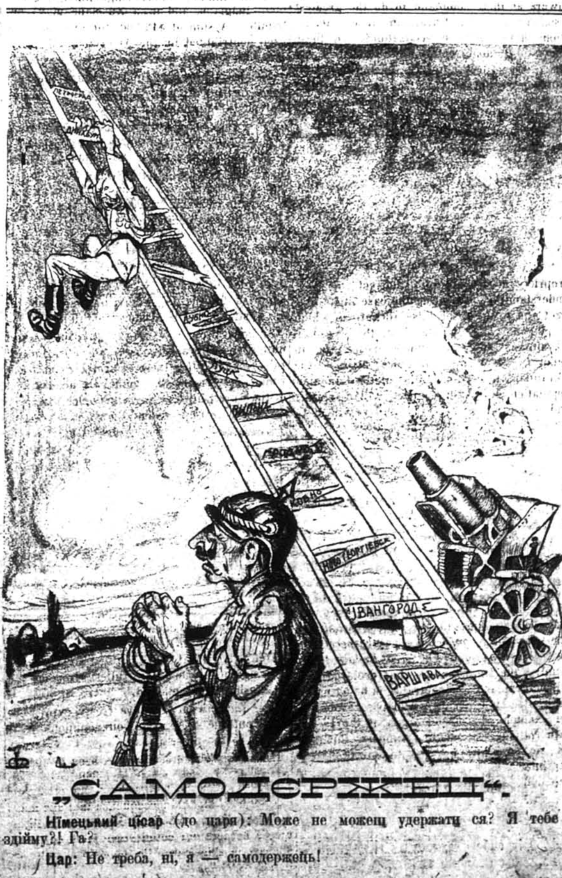
На тім сьвідоцтві, підписанім кількома хрестиками, находить ся дальше отся дописка:

„Іа, священик старосинявский, на придмістю Заставець священодійствующій, свідітельствую яко сиє свидительство при мині дано било од моих прихожан, на що подписую ся, Священник дійствуючий Фтеодор Санкевич, в Старой Синяві на Заставицах".

Бувало й таке, що консисторія не вдоволяла ся подібними сьвідоцтвами, які мож було дістати мабуть за заплату, або добрий могорич і поручувала місцевому благочинному (протоєреєви, деканови), щоб він особисто поінформував ся в прихожан про моральні прикмети кандидата, та про те, чи відповідає він канонічним вимогам, яких вимагає ся від того, хто шукає священичої посади.

В подібних випадках благочинний або сам особисто розвідував ся про кандидата, або поручував се кому небудь з підчинених йому священиків і результатом сего таки було одобряюче сьвідоцтво.

Таке читаємо про вибір сьвящеників на Україні. Певна річ, нині можна сказати, що такий порядок мав деякі лихі сторони, однакож мав він і добрі сторони і хто знає, чи сей лад у многих випадках не був красший від нинішного.



„САМОДЕРЖЕЦЬ".

Німецький цісар (до царя): Може не можеш удержати ся? Я тебе здійму?! Га?

Цар: Не треба, ні, я — самодержець!

"SELF-HOLDER".

Kaiser: Can you not hold out, Little Father? Should I help you down?

Tsar: Needless, cousin, I am "self-holder"! ("samodirzhets"=autocrat).

The Russian Tsar and the Ukrainians.

Mr. *Goremykine*, the President of the Council of Ministers declared at the opening of the Duma on the August 1st as follows:

"With the Poles the other races of immense Russia proved their loyalty towards their mother country. Our home policy must then be guided by the principle of impartiality and benevolence with regard to all the loyal citizens of Russia, without distinction of race, religion or tongue."

The declaration was enthusiastically cheered by the Assembly.

Following the declaration of Mr. Goremykine in the Duma, concerning the non-Russian races of the Empire, *the Count Michailo Tishkevich* who plays a leading rôle in the political life of the Russian Ukraine, and whose name enjoys a wide popularity in his country, has addressed the following telegram to the Tsar through the intermediary of the Minister of the Court, *Count Freedericks*:

"In the name of a group of the *Ukrainians in Switzerland* who are confident in the future and the noble declarations of the Imperial Government, I beg Your Excellency to lay at the feet of His Majesty the Emperor the expression of our deep gratitude and unshakable fidelity."

On August 24th the Count M. Tishkevich received this reply:

"His Majesty the Emperor commands me to thank you as well as the group of the Ukrainians gathered together in Switzerland for the sentiments expressed in your telegram."

(Signed), Minister of the Imperial Court Count Fredericks.

The "Gazette de Lausanne", commenting upon the telegram of the Tsar says: "It will be noticed that the reply of the Emperor employs the word "Ukrainians", while the Russian Nationalists persist not only in not willing to recognize the Ukrainian nationality but even to designate them by their proper name. Let us hope that the spirit of justice manifested by the Emperor will impose itself upon the nationalists who, by their intransigent policy of oppression, prejudice the real interests of Russia and in their blind rage prepare the ruin of the Russian Empire."

(From the Ukraine, September 20, 1915, published in Lausanne, Switzerland.)

ЦАР І УКРАЇНЦІ.

В новийшій статейці, яку передруковимо з 1-ого числа ґазети The Ukraine (яка виходить в Льозанні, у Швайцарії), подана заява російського президента міністрів **Горемикіна** в думі дня 1. серпня с. р., в якій він сказав, що внутрішна політика Росії мусить руководити ся безсторонністю і прихильностю до всіх народів Росії, без огляду на якінебудь ріжниці щодо народности, релігії або мови. Ту заяву приняла дума із запалом.

Дальше довідуємо ся з повнешої статі ґазети The Ukraine, що ґраф Михайло Тишкевич (дідич з Київщини, один з визначних провідників російських Українців, котрий підчас теперішної війни пробуває у Швайцарії), на відомість про заяву Горемикіна вислав іменем російських Українців, що пробувають у Швайцарії, **телеграму до російського царя на руки міністра царського двора графа Фредерікса, в якій висловив вдячність за те, що правительство царя зложило таку заяву.**

На се дня 24-ого серпня прийшла така телеграма до ґрафа М. Тишкевича:

„Його Величество цар звелів мені і громаді Українців у Швайцарії подякувати за почуваня висловлені в телеграмі.

„(Підписано): Міністер царського двора граф Фредерікс".

Льозанська французька ґазета „Ґазет де Льозан", подавши відповідь царя на телеграму графа Михайла Тишкевича, зазначує від себе, що се має особливе значінє, **що в царській відповіди ужито слова „Українці"**, тоді коли російські націоналісти не хотять признати Українцям не то їх окремої національности але і їх власного імени.

Вкінци пише та швайцарська ґазета так: „Маймо надію, що дух справедливости, заявлений царем, заведе в границях російських націоналістів (чорносотенців), котрих нетерпима політика приносить шкоду дійсним інтересам Росії, а сліпа ненависть приготовляє руїну російської держави".

Від себе скажемо на ті царскі слова, що се дійсно **знаменна річ**, що цар зложив Українцям подяку за їх почуваня та, що ужив їх імени — Українці. Сe має своє політичне значінє, особливо з уваги, що ужито того імени серед таких обставин, значить з приводу телеграми (письмо графа ...) дяки за се, що правительство царя обіцяло трактувати безсторонно і прихильно всі народи Росії, отже й Українців. Коли цар подякував за телеграму за се і то Українцям, то значить, що **признає Українців і признає, що заява його правительства відносить ся також і до них.**

Одначе годі знова привязувати занадто велику вагу до царської телеграми. Звісно, що тепер воєнні часи, — часи виїмкового стану, де можуть діяти ся річи, які би не стали ся в часі мира і, які, як звичайно в Росії буває, в мирні часи тратять свою вартість.

Крім того треба знати, що цар російський, хоч він і є самодержець, в дійсности не має у своїй державі такого рішаючого голосу, як би се виглядало з його титулу. Більшу власть в Росії має чорносотенно-поліційна мафія, котрій залежить на своїх власних інтересах, а не на добрі Росії. Вона то держить кріпко царя у своїх руках і він є виконавцем волі цілої ватаги темних духів Росії, яких цілию є нішо инше — лише: збогачувати ся, а з уваги, що та ватага є чисто московська або змосковщена, не хоче вона допустити до розвитку инші народи Росії, аби серед тих народів не стратити дотеперішних своїх інтересів.

Отже хоч ми покищо не привязуємо великої ваги до царських слів і не віримо у їх щирість поти, **поки не побачимо дійсної зміни на ліпше на російській Україні**, — то всетаки потуємо сю подію яко знаменну, що **коронованї голови зачинають привикати до назви „хахлацкого народа"**.

Перед двома роками австрійський цісар ужив цілий слова „український" у відручнім письмі до українських послів, що вилилуло на здержанє української обструкциї у віденськім парляменті, — а нині, коли цілий сьвіт говорить про неволю Українців в Росії, зробив тесаме і російський цар.

І се має певне політичне значінє, але воно покищо: с л о в а, с л о в а, с л о в а, — як казав Шекспір. Ті слова промовлять до нас аж тоді, як побачимо: **діла, діла, діла!**

The Emigrant's Fate.

Following is an almost literal translation of a poem which appeared recently in *Svoboda (Liberty)*, a Ruthenian newspaper published by the Ukrainian National Association in Jersey City. The author is N. Vovchina.

Woe, O woe, distressful woe!
Beyond the wide sea I emigrated,
In a far-off world I stopped:
There I toiled on icefields, and in iron works,
Through all the New World I was tossed,
Was toiling in forests and toiling in fields—
And yet, unbettered is my fate.

Woe, O woe, consuming woe!
With an aching breast and a stinging back,
Strengthless, I now am wand'ring about,
Though sound as an oak, by country I left,
Yet enriched with a clearer vision of life—
Through thick and thin having passed—
Hardened and steeled and encouraged,
I shall know how to teach by brothers—to struggle.

Woe, O woe, O endless woe!
There is only one way to be taken:
The way to the village and my poor hut,
And there to suffer the curse of sorrow;
There to struggle with those vampires
Which made us choose those paths;
There we will struggle a struggle brave,
As far as the grave, as far as the grave!

(From the New York Evening Post, October 16, 1915).

* * *

Минулої суботи помістив нюйорський дневник The N. Y. Evening Post повисший переклад українського стиха, який був у „Свободі" в 111-ім числі з 20. вересня с. р. п. з. „Доля іміґранта".

Нехай для Вас буде найприємнійшою і найщасливійшою в житю та хвилина, коли дасте свою руною долара на дарунок для Українських Січових Стрільців, для тих хлопців, що віддають для України все, що мають, бо своє ЖИТЄ МОЛОДЕ. Свій свій найбільший скарб дають вони з любови до свого народа. Вони хотять своєю кровю зробити конець московсько-польській неволи, яку Україна терпить сотки літ. Вони бачать, що прийшла хвилина порахунку, на яку довго ждали наші предки і пішли з піснею на устах туди, куди кличе їх трубка боєва. Одні вернуть ся живі, окриті славою; другі вернуть ся з ранами, нестертими знаками заслуг воєнних, якими колись славили ся наші предки Козаки; а инші не вернуть ся — положать свої буйні голови юнацькі за Україну, бо тільки за Україну пішли вони у бій важкий, за її волю! Останутьпо них лиш матери і вдови та сиріточки, бо були вони жонаті. Спомяньте ті сиріточки батька, що в молодім віці полаг за волю українського народа. А чи той нарід має забути їх? Чи не має дати бодай маленького знаку, що ті сиріточки по жовнярах Січовиках мають батька. А ТИМ БАТЬКОМ Є — УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД.

ПРИГОТОВАНЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО СОЙМУ.

НАРАДА В НЮ ЙОРКУ.

Українська Рада в Ню Йорку просить всі товариства з Ню Йорку і околиці вислати своїх делеґатів і по 4-ох членів з кождого товариства на засіданє, яке відбудеть ся в неділю, дня 24. с. м. о год. 2. попол. в Шіцен Гол ч. 12 Ст. Маркс Плейс в справі маніфестаційного походу в день Сойму.

Рівночасно просить низше названі товариства взяти участь в нарадах і зложити по 15 цнт. від кождого свого члена на руки п. Чосника ч. 100 Ст. Маркс Плейс.

Товариства, котрі не взяли ще участи, є: Буковина, Гологори, Сестрицтво св. Ольги (2 відділи) Стестрицтво св. Параскевії, Братство св. Юрія, Федерація Укр. Соц. Роб. Партії, Поміч в Чужині, Теребовельська Поміч, Калуш і Тов. ім. М. Лисенка.

П. Задорецький, голова;
Павло Петрів, секретар.

НОВИНКИ.

СМЕРТЬ АДВОКАТА А. ШІПМАНА.

Дня 18-го с. м. помер в Ню Йорку в 57-ім році житя адвокат А. Шіпман, звісний приятель Українців.

Се був перший з Американців, що розяснив тутешній ширшій публиці про Українців і ґрецько-католицьку церкву. Давав він богато відчитів на сю тему, як на українських так і на американських зборах і торжествах.

На торжестві 100-літного ювилею уродин Т. Шевченка в Ню Йорку дня 30-ого мая 1914-ого року мав покійний промову про Тараса Шевченка та його значінє для українського народа. Перестудіював він був історію ґрецько-католицької церкви і перевів на анґлійську мову Службу Божу. Написав кілька брошур про Українців, котрих був щирим приятелем. Положив він великі заслуги при зорганізованю нюйорської ґрецько-католицької парохії і йому в головній мірі завдячує ґрецько-католицька церков св. Юрія на 7-ій улици в Ню Йорку свій розвій.

Покійний читав всі українські часописи, а провідною гадкою у нього було довести до згоди межи американськими Українцями.

Бл. п. Шіпман був одним з найвизначнійших адвокатів в Ню Йорку і реґентом висших шкіл в нюйорськім стейті.

Похорон відбув ся дня 20. с. м. в католицькій катедрі при величезнім здвизі публики як американської так і других націй. Делеґації ріжних громад церковних взяли також участь в похороні. Межи дуже численними вінцями бачили ми 2 гарні вінці з українськими лентами від нюйорської ґрецько-католицької парохії і пароха о. М. Підгорецького.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ І ВІЙНА.

Під тим заголовком містимо нині вступну статю **в анґлійській мові**. Се є точний переклад української статі під тимсамим заголовком, яка була поміщена у „Свободі" з дня 5-ого с. м. Подали ми її в анґлійськім перекладі на бажанє наших читачів в Канаді, котрі о се нас просили, заявляючи, що хотять дати ту статю канадійським Анґлійцям і Французам до прочитаня. Вволяємо нині їх волю і даємо їм змогу покористувати ся в тій цїли нинішною вступною статею.

УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

Вже появило ся перше число української ґазети в анґлійській мові п. з. The Ukraine. Виходить вона, як вже про се давнійше у нас згадувало ся, в Льозанні, в Швайцарії. Редаґує ґазету п. Володимир Степанківський, автор книжки про змову Росії на загарбанє Галичини, яка появила ся торік в Льондоні, а сього року тут, накладом нашої У. Н. Ради. Підмогу на видаванє ґазети The Ukraine дала також наша У. Н. Рада, що Редакція зазначила виразно під заголовком часописи.

В першім числі ґазети The Ukraine, яке має дату 20-ого вересня, 1915, є такі статі: Австрійський цісар і Україніці (письмо посла Василька до цісаря і відповідь); Про Україну, її землі, нарід і мову; Російський цар і Українці (письмо графа Михайла Тишкевича, дідича з України, котрий тепер пробуває в Швайцарії — і відповідь на се письмо); Переяславський договір (точки угоди, признані царями); Австрійський престолонаслідник; Війна і Україна; Війна — „російська"; Протест д-ра Костя Левицького, голови Українського парляментарного клюбу у Відни, проти російського нанованя в Галичині; Російська відповідь на обжалуваня; Правдиве Бобрінського; Начерк історії України; Наміри німецкого ґенерального штабу; Увязненє митрополита ґрафа Андрія Шептицького; Заворушеня в Києві; Польська політика в часі теперішної війни і т. д.

Крім статий подана в ґазеті мапа України і портрети: митрополита ґрафа Андрія Шептицького, посла д-ра Костя Левицького, посла Миколи Василька і ґрафа Михайла Тишкевича.

В сих днях надійде до У. Н. Ради більше число примірників ґазети The Ukraine — на продаж, і тоді ми оголосимо ціну, по якій можна буде її купити.

ЦЕНЗУРА НА ЛИСТИ В КАНАДІ.

Всі листи з Канади до Злучених Держав переходять тепер урядову цензуру. Через те деякі листи спізнюють ся. Бувають случаї, що листи спізнюють ся і по кілька тижнів. Тому посилаючі з Канади ріжні письма до редакцій, бюр і т. д. у Злучених Державах мусять тепер бути вирозумілі, коли часом одержать спізнену відповідь.



Російські козаки оповідають — як пишуть російські ґазети — що німецький ґенерал Гінденбург мав в собі „злого духа" і той „злий дух" за ними гонить і тому вони мусять втікати.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

В. Ч., Філядельфія, Па. Повновластий не треба посилати до секретаря Передсоймового Комітету, але вручити делеґатам, аби з тими повновластями приїхали на Сойм. Післати треба буде вже досить — лише балоти, на яких віґолосовано на кандидатів до Загального Українського Комітету.

В походї в Ню Йорку можуть брати участь всі Українці. Похід буде пополудни, около 3-ої години. Установе походу буде на Вашінґтон Сквер (обіч 5-ої евн, недалеко 7-ої улиці).

Антін Ясчник, Балтимор, Мд. — В „Свободі" було подане, що село Гайворонка є віддалене 20 кільометрів на захід від Теребовлі, а не від Тернополя. Притім треба тямити, що при воєнних операціях числить ся віддаленє на впростець, а не після дороги або гостинця. Віддаленє Гайворонки від Тернополя (на впростець) числить около 50 кільометрів.

ВІСТИ З КАНАДИ.

Чи замкнене бар у Вінніпеґу?

Один офіцир у Вінніпеґу заявив, що військові власти очікують цілковитого замкненя всіх бар у Вінніпеґу на час зими, а то в інтересі самих жовнірів.

Спис людности в Західній Канаді.

З Отави, столиці Канади, доносять: В червни слїдуючого року відбудеть ся в західних провінціях Канади спис людности. Спис людности відбувасть ся на основі закона, раз на пять літ. С сим конечний з тої причини, що уряд домініяльний уділює поодиноким провінціям запомогу, а висота сеї запомоги залежить від скількости мешканців, що дану провінцію замешкують. До переведеня сего спису потрібно буде 2000 аґентів, а кошти будуть виносити 250 тисяч долярів.

Канадійські Болгари в скрутнім положеню.

Доносять з Отави, столиці Канади, під датою 23. вересня с. р., що правительство не знає, що робити з Болгарами в Канаді. Болгарське правительство покликало своїх земляків до війська і вони опускають свої занятя, а ріжні фірми питають ся, що з тим робити. Числять Болгар в Канаді на яких 25 000; чи їм позволить виїхати до війська, чи ні, покищо незнати.

Інтерновані вязні працюють при будові доріг.

З Отави, столиці Канади, доносять: В теперішну пору находить ся в Канаді около 6,000 воєнних бранців, які є занятї при роботах, головно при будові доріг, в ріжних сторонах Канади. Крім сего є около 1.000 воєнних бранців, що перебувають в бараках. Около 600 бранців находить ся в Брендон, але тому, що в сім дистрикті нема для них роботи, будуть вони вислані до Банф, де мають працювати при будові і розширеню ґідро-електричного заведеня. Ще инна партія воєнних бранців буде вислана до праці при будові доріг в долині Його, близко Філд в Британ Колюмбії.

КОЛИ У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ НЕМА ТОВАРИСТВА ЧИ БРАТСТВА, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДО У. Н. СОЮЗА, ТО ПОСТАРАЙТЕ СЯ ТАКЕ ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО ЗАЛОЖИТИ І ВПИСАТИ ДО У. Н. СОЮЗА.

По інформації пишіть на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

КАСОВИЙ ЗВІТ УКР. НАР. СОЮЗА
за вересень 1915 р.

Відділ	вапл.	Відділ	вапл.
1.	257.46	217.	102.54
2.	80.59	218.	80.78
3.	17.43	220.	37.57
4.	76.01	221.	145.09
5.	56.00	223.	25.38
6.	12.76	224.	20.95
7.	65.08	225.	51.76
8.	6.47	228.	23.39
9.	22.82	229.	124.69
11.	7.76	230.	26.91
12.	123.43	233.	27.74
13.	42.94	234.	40.06
14.	30.00	235.	60.07
15.	23.72	237.	88.10
16.	35.41	238.	6.40
17.	10.62	239.	97.80
18.	36.83	240.	20.25
19.	16.03	241.	20.54
22.	28.71	243.	21.96
24.	24.12	244.	25.22
25.	14.52	245.	11.28
28.	39.95	246.	16.68
29.	90.80	247.	67.82
30.	25.48	248.	22.67
38.	149.01	250.	8.41
39.	43.48	251.	37.99
41.	28.04	254.	45.28
43.	10.32	255.	32.97
45.	56.53	256.	15.70
47.	50.42	258.	12.82
50.	12.24	259.	65.03
51.	21.72	261.	22.36
52.	29.90	262.	13.58
53.	10.88	263.	9.69
56.	40.35	270.	66.81
57.	52.82	271.	8.08
63.	155.86	273.	21.00
65.	76.06	274.	27.94
66.	54.78	276.	49.64
67.	49.33	277.	24.95
69.	39.35	278.	29.65
70.	148.08	282.	44.36
71.	23.73	283.	45.51
73.	14.75	286.	16.01
76.	95.04	288.	32.61
77.	14.69	290.	27.97
78.	28.34	291.	30.44
81.	66.28	292.	67.12
86.	60.70	293.	7.95
87.	49.62	295.	24.85
89.	6.14	296.	85.58
90.	18.38	300.	85.40
91.	86.37	301.	66.76
96.	24.59	303.	12.62
98.	56.82	305.	21.96
99.	57.80	308.	21.29
102.	127.09	314.	11.81
104.	93.32	315.	18.04
109.	103.00	316.	64.69
112.	25.51	317.	37.09
113.	43.64	318.	25.99
123.	16.98	320.	3.06
127.	63.98	321.	25.19
128.	26.94	322.	25,24
134.	39.34	323.	40.34
133.	133.48	324.	20.40
135.	14.31	326.	59.58
136.	30.73	330.	49.71
137.	16.16	332.	23.25
138.	14.88	334.	7.12
140.	14.45	336.	47.86
142.	72.64	338.	83.22
145.	14.46	339.	40.97
146.	48.73	341.	17.78
147.	58.35	344.	21.74
148.	13.57	346.	10.36
149.	41.17	347.	22.19
150.	12.89	349.	27.92
151.	42.21	350.	52.86
155.	115.21	351.	18.35
160.	71.48	354.	27.81
162.	14.16	355.	28.49
165.	59.05	356.	9.12
168.	40.78	357.	13.73
170.	95.28	360.	36.76
171.	10.99	363.	35.78
173.	35.58	364.	9.16
174.	22.15	365.	38.94
175.	60.63	367.	27.01
178.	17.88	369.	31.56
179.	58.23	370.	16.17
180.	4.09	371.	22.34
181.	16.55	379.	29.15
186.	78.52	380.	19.59
192.	12.31	318.	11.70
195.	29.97	384.	23.87
198.	13.11	385.	18.47
200.	32.28	386.	14.57
202.	18.82	388.	15.60
203.	32.17	391.	32.55
205.	27.12	392.	11.47
206.	31.85	393.	21.14
209.	71.06	395.	3.65
210.	22.34	396.	24.58
211.	30.71	397.	34.61
213.	89.94	400.	29.48
214.	11.51	401.	23.82
215.	32.39	402.	28.01

На сплату морґечів	75.00
Процент від морґечів	65.00
Приходи друкарні	2.769.13
На сплату капіталу	50.00
„Свобода" процент від позички	63.25
Рент від дому У. Н. С.	164.00
Разом	11.829.60

РОЗХОДИ:

Посмертне по бл. п.:

Весельк Павло, від. 277	1.000.00
Зохнюк Стефан, від. 301	1.000.00
Подоляк Стефан, від. 70	970.39
Іванищук Іван, від. 225	1.000.00

Запомоги з фонду убогих:

Войтович Павло, від. 203	50.00
Каніс Стефан, від. 109	50.00
Лесяк Григорій, від. 1	100.00

Сирітські части:

Гусдулич Петро, від. 169	875.00
Процак Іван, від. 78	76.20
Гуменюк Кароль, від. 271	400.00
Калинчак Василь, від. 380	497.60
Кміцінський Василь, від. 175	300.00

Адміністраційні видатки:

Платня головних урядників	290.00
Платня головного опікуна	65.00
Платня помічника	60.00
Рент за вересень	30.00
Видатки офісові і адміністр.	223.05
„Свобода" за вересень	605.70
„Просьвіта" на стипендії і видавництва	281.16
Розходи друкарні	3.720.65
Разом	11.594.75
Готівка з кінцем серпня	135.261.15
Прихід за вересень	11.829.60
Разом	147.090.75
Розходи за вересень	11.594.75
Готівка з кінцем вересня с. р. остала	135.496.00

БІЛЯНС
з днем 30-ого вересня 1915 р.

Стан чинний:

Готівка	135.496.00	
Морґечі	47.175.00	
Реальність	19.500.00	
Друкарня	25.250.00	
Бонди	49.515.00	276.936.00

Стан довжний:

Фонд посмерт.	48.009.27	
„ резерв.	110.830.07	
„ адміністр.	42.948.47	
„ убогих	8.909.03	
„ народний	8.598.60	
„ сиріт.	57.640.56	276.936.00

Невиплачені посмертні запомоги за членів, померших по день 30. вересня 1915 числять $21.351.69.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. касієр У. Н. С.
С. Ядловський, г. ф. секр. У. Н. С.

ОГОЛОШЕНЄ НАРОДНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

До Народної Канцелярії надійшли зі старого краю листи для слідуючих осіб:

АНТІН ЧЕРНЯВСЬКИЙ — з Волчковець.
ЛЮДВИК ТРОХАНОВИЧ — з Владивостоку (Росія).
ТИМОФІЙ КОРЧАК — з Русова.
НИКОЛА БУДЗАК — з Тенке (Угорщина).
А. ВОЙТКІВ — з Тенке (Угорщина).
ПЕТРО ВАСИЛИНЧУК — з Топоровець (Буковина).
ХАНА КАПЕЛЮЩНИК — з Фрейштат (Гор. Австрія).
ҐЕОРҐ ГР. ГОЛУБОВСЬКИЙ — з Раштат (Німеччина).
СТЕФАН МАКАРЕНКО — з Топоровець (Буковина).
МІХАЛ КІСЄЛЕВИЧ — з Ґрацу.
СТЕФАН МОЙСЄВИЧ — з Капувар (Угорщина).
ТЕОДОР ЧОРНОКОЖНИЙ — з Карлова.
МИХАЙЛА ЗИХОВИЧА пошукує Марина Зихович.
КАТЕРИНУ ЖИТИНСЬКУ пошукує Михайло Ґамалевич.
ОЛЕКСУ МАКАРОВСЬКОГО пошукує Н. Макаровський.
ЛУКУ ОСТРОВСЬКОГО і ОЛЕКСУ ЧУБАТОГО пошукує Барт. Марків, офіцир 22 п .об. кр.

Просить ся інтересованих подати свою точну адресу і долучити на покрите коштів пересилки 25 цнт. коли хочете, щоби відіслати Вам лист звичайний а коли хочете щоби відіслати Вам реджістрований лист, то пришліть 40 цнт.

—o—

Отсим повідомляємо всіх інтересованих, що листи до старого краю відсилаємо кождого тижня, понористуючи ся найдогіднійшими кораблями. Окремих посьвідок на вислані листи ми не пересилаємо, хиба на случай, коли лист до старого краю був реджістрований (пересилка реджістрованого листа до краю коштує 40 ц.).

—o—

Всі чеки, моні ордери і листи адресувати і посилати на адресу:

INFORMATION BUREAU.
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Народна Канцелярія
„Укр. Нар. Ради" в Америці.

ЯКІ КОРИСТИ ДАЄ У. Н. СОЮЗ СВОЇМ ЧЛЕНАМ?

Цілію У. Н. Союза є зєдинити в одну громаду всіх Українців, замешкалих в Америці, без огляду на їх політичні чи релігійні переконаня, нести матеріяльну поміч членам і їх родинам на случай смерти або нещастя члена, ширити серед своїх членів просьвіту і науку через видаванє часописи і просьвітних книжочок.

Головні користи для членів є отсі:

НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ родина члена одержить посмертну запомогу, і то в цілости в такій сумі, на яку член був обезпечений.

НА СЛУЧАЙ КАЛІЦТВА АБО НЕСПОСІБНОСТИ ДО ПРАЦІ одержить член запомогу з фонду убогих.

Кождий член дістає **ЧАСОПИСЬ І ПРОСЬВІТНІ ВИДАНЯ.**

Крім сего одержують члени, за місячною доплатою до народного фонду в сумі 25 цнт. за кожду дитину, **ДІТОЧУ ЧАСОПИСЬ, А НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ ДИТИНИ, ЗАПОМОГУ У ВИСОТІ ДО $200.00** (на покритє коштів лїченя і похорону дитини). Спосібним дітям уділяє У. Н. Союз стипендії на покінченє наук у висших школах.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 255, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 14. падолиста с. р. в домі Василя Шищука. На сім мітінґу буде принимати ся нових членів без вступного до братства, а до У. Н. Союза після статута. — Н. Павучак, предс.; Л. Булїй, кас.; В. Шищук, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 5, подає до відома, що 7. вересня с. р. відбув ся перший мітінґ, на котрім вибрано слідуючий уряд: Е. Івасів, предс.; М. Лизень, заст. предс.; А. Мошків, кас.; М. Козак, секр.; А. Климишин, заст. секр.; С. Липак і Т. Гнатишин, контрольори; Г. Мельник, доз. хорих; Й. Бреславський, Е. Івасів, А. Мошків і М. Козак, тростіси; П. Лазоришин, капітан; І. Климишин, хорунжий. Мітінґи відбувають ся в другу неділю по першім під числом 210 Flushing Ave., Astoria, N. Y. Адреса Товариства: Kozak M., 728 Steinway Ave. — Е. Івасів, предс.; М. Козак, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє своїх членів, що мітінґ в справі вибору делєґата на Український Сойм відбуде ся в пятницю дня 22. жовтня с. р. о год. 6-тій вечером на Флошінґ Еве., число 210. На тім мітінґу мусить кождий член явити ся і виповнити всі свої повинности. Котрий член не явить ся, заплатить кару, яку собі братство ухвалить. — Е. Івасів, предс.; М. Козак, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 209, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 24. жовтня с. р. в гали парохіяльній при Ровей Аве., точно о годині 5-тій пополудни. На тім мітінґу буде справозданє касове і вибір нового уряду на рік 1916. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник $1.00. Й. Гінда, предс.; Й. Клебан (М.), кас.; Й. Войнаровський, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую своїх приятелів **ДМИТРА РІДНЯКА СЕМЯНОГО**, мого шваґра і **НИКОЛУ РОШКУ**, з села Прават Ленковіц, повіт Чернівці, Буковина. Хто би знав о них, або вони самі, прошу зголосити ся на мій адрес: Nikolaj Malaryk, 61 Sheffield St., St. John, N. B., Canada. 122-24

Пошукую **ДОБРОГО ЗОЛОТАРЯ**, котрий має добру практику, аби листовно зголосив ся на мою адресу: Eug. Wasylenko, 340 First Str., Troy, N. Y. 122-24

Пошукую свого брата **МИХАЇЛА КРАВЧУКА** з села Шилів, повіт Збараж, Галичина. Рік тому перебував в Нортгемптон, Па. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Hryc Krawczuk, 569 Aberdeen Ave., Winnipeg, Man., Canada. 123-25

Пошукую свого товариша **ВАСИЛЯ КОВАЛЯ** з села Безбруд, повіт Золочів, Галичина. Він перебував через довший час в Провіденс і звідси виїхав. Підписаний одержав лист від його жени і хоче йому доручити. Він сам або хто про него знає, нехай зголосить ся до: John Tchorowski, 180 Chalkstone Ave., Providence, R. I. 124-26

Пошукую свого краяна, **ПАВЛА ЧИРНИША** з Копичинець, пов. Гусятин. Має перебувати в Ню Йорку. Хто би з краянів про него знав, або він сам, нехай подасть на адресу: A. Sahajdak, P. O. Box 2, Byng Inlet, Ont., Canada. 124

Де є **МИХАЇЛ ПУЩАК**, з села Яселко, повіт Сянік, Галичина. Має 26 літ; до Америки приїхав перед 4-ма роками. Тепер має перебувати в околиці Бутлєр, Па. Пошукує його сестра в дуже важній справі. Хто би о нім знав, або він сам, прошу написати на адресу: Mary Pushshak, 109 — 4th St., Passaic, N. J. 123-25

КОЛИ ВАШ ТЕПЕРІШНИЙ ЗАРОБОК є за малий, то при спільній праці зі мною напевно збільшите його. Зверніть ся до мене, а я уділю Вам потрібні інформації і дам Вам ілюстровані катальоги і всякі поради для осягненя сеї цїли. Зголошеня на заступництво на округ вишлю на жаданє. Пишіть сейчас, заки хтось другий Вас не випередив. Brooks Export Co., 45 West 34th St., New York, N. Y. 123-25

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

можна набути за 20 цнт. в книгарни „Свободи". — Величина портрету: 13x16 цалів. — Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хаті.

Замовленя шліть до:
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Шліть замовленя враз з належитостю до;
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—0—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полова)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піоніри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

—0—

(Дальше).

Листа утрат ч. 149

видана 26. марта 1915.

ПОЛОНЕНІ:

Попович Максим, ґефр. (в Росії)
Проховник Никола, 10 п.
Пристак Антін, 10 п.
Питльований Петро, 10 п.
Ниш Матвій, 10 п.
Рахвальський Альбін, 10 п.
Романик Петро, 10 п.
Рухай Никола, 10 п.
Руда Станислав, 10 п.
Рушак Іван, 10 п.
Саламаха Петро, 10 п.
Салук Стефан, 10 п.
Самован Іван, інф. (в Росії)
Саврій Іван, 10 п.
Селевський Михайло, улан (в Росії)
Семків Василь, 10 п.
Середницький Володимир, 10 п.
Сливак Володислав, 10 п.
Смоляк Йосиф, інф. (в Росії)
Сорока Антін, 10 п.
Сорока Віктор, 10 п.
Спильський Яків, 10 п.
Станько Дмитро, 10 п.
Старанець Михайло, 10 п.
Стасів Никола, 10 п.
Стецик Павло, 10 п.
Стецик Стефан, 10 п.
Стечинський Іван, 10 п.
Стодольський Франко, 10 п.
Стрілецький Іван, інф. (в Росії)
Струс Іван, цивіль (в Росії)
Стисло Іван, 10 п.
Сулик Дмитро, 10 п.
Сурий Войтко (в Росії)
Суч Юрко, інф. (в Росії)
Світа Йосиф, 10 п.
Свинар Михайло, інф. (в Росії)
Синечко Северин, 10 п.
Синовець Павло, 10 п.
Сиройшка Юрко (однор. добр.), 28 п. (в Росії)
Таберський Франко, 10 п.
Терха Андрій, 10 п.
Ткачик Михайло, 10 п.
Томкевич Андрій, ґефр. (в Росії)
Томонський Іван, 10 п.
Транчук Антін, цивіль (в Росії)
Турко Михайло, 10 п.
Туропольський Адам, 10 п.
Творик Михайло, інф. (в Росії)
Тирко Петро, 10 п.
Філь Іван, 10 п.
Фок Михайло, 10 п.
Франк Самуіл, 10 п.
Хамик Василь, інф. (в Росії)
Цвек Антін, 10 п.
Цицик Григорій, 10 п.
Цимбаліста Григорій, 10 п.
Чопор Антін, 10 п.
Чурко Іван, цивіль (у шпитали в Росії)
Шарамаґа Йосиф, 10 п.
Шаваринський Іван, 10 п.
Шміґельський Франко, 10 п.
Шмілик Дмитро, 10 п.
Штоґрин Михайло, ґефр. (в Росії)
Шуманський Йосиф, 10 п.
Шиманський Кароль, цивіль (в Росії)
Шимек Юра, підоф. (в Росії)
Щупак Михайло, 10 п.
Щурко Олекса, 10 п.
Щруок Олекса, 10 п.
Юзко Теодор, 10 п.
Янда Максим, інф. (в Росії)
Яромко Стефан, 10 п.

Листа утрат ч. 150

видана 27. марта 1915.

УБИТІ:

Кошиковський Михайло Ів. (оберл.), 28 п. (16. IX, 1914)
Якубовський Антін (капітан), 80 п. (20. XII, 1914)
Азікевич Станислав, 80 п. (11. XII, 1914)
Бучкевич Петро, 80 п. (26. XII, 1914)
Вус Андрій, 80 п., 6 комп. (11. XII, 1914)
Голяк Никола, цив. фірман (10. X, 1914)
Бойда Михайло, 80 п. (19—20. XI, 1914)
Дідик Теодор, 80 п. (4. XI, 1914)
Дзікевич Лука, 80 п. (8—10. XII, 1914)
Заремба Павло, 80 п. (19—20. XI, 1914)
Іспалко Клим, 80 п. (20. XI, 1914)
Колодій Семен, 80 п. (11. XII, 14)
Ковалик Лука, 80 п. (20. XI, 1914)
Козакевич Віктор, 35 з. о.
Кузь Тимко, 80 п. (8—10. XII, 14)
Левандовський Никола, 80 п. (18—20. XII, 1914)
Лобай Петро, 80 п. (9. XII, 1914)
Луб Дмитро, 80 п. (20. XI, 1914)
Луців Василь, 80 п. (18—20. XII, 1914)
Липка Іван, 80 п. (20. XI, 1914)
Марцинюк Гнат, 80 п. (20. XI, 14)
Микитюк Григорій, 80 п. (20. XI, 1914)
Наливайко Теодор, 80 п. (11. XII, 1914)
Обірванець Михайло, 80 п. (20. XI, 1914)
Охота Михайло, 80 п. (20. XI, 14)
Овсяний Йосиф, 80 п. (20. XI, 14)
Пакуч Теодор, 80 п. (9. XII, 1914)
Євикевич Іван, 80 п. (9. XII, 1914)
Сікора Іван, 80 п. (10. XII, 1914)
Смаґа Теофіль, 80 п. (26. XII, 14)
Стадницький Василь, рез. (8. X, 14)
Суайма Григорій, 80 п. (22. XI, 14)
Тарапата Михайло, 80 п. (19—20. XI, 1914)
Тарновський Онуфрій, 80 п. (25. XI, 1914)
Труханський Теодор, 80 п. (19. XII, 1914)
Тиз Петро, 80 п. (22. XI, 1914)
Хамула Михайло, 80 п. (20. XI, 14)
Шелиґа Йосиф, 80 п. (19—20. XI, 1914)
Яцій, 80 п., ур. 1885 р. (20. XI, 1914)
Якобчинський Франко, 80 п. (20. XI, 1914)
Яремчук Никола, 80 п. (20. XII, 1914)

РАНЕНІ:

Горбачевський Дм. (ляйтн.), 80 п.
Фещур Йосафат (ляйтн.), 80 п.
Бабуховський Йосиф, 80 п.
Баландюк Роман, 80 п.
Барановський, 80 п. (ур. 1891)
Барвінський Марцель, 80 п.
Батко Павло, 80 п.
Баторина Іван, 80 п.
Беднарчук Василь, 80 п.
Беднарський Антін, 80 п.
Бічер Юрко, 80 п.
Біда Михайло, 80 п.
Бок Антін, 80 п.
Боднар Антін, 80 п.
Боярський Іван, 80 п.
Бойко Михайло, 80 п.
Борух Яцко, 80 п.
Борух Василь, 80 п.
Брезан Іван, 80 п.
Брош Іван, 80 п.
Бригула Данило, 80 п.
Брикайло Йосиф, 80 п.
Будник Семен, 80 п.
Бурий Дмитро, 80 п.
Биць Іван, 80 п.
Вакснай Михайло, 80 п.
Василюк Никола, 80 п.
Веремчинський Михайло, 80 п.
Веремчинський Теодор, 80 п.
Вівтів Теодор, 80 п.
Вільчинський Олекса, 80 п.
Воганка Франко, 80 п.
Волянюк Григорій, 80 п.
Вовянка Григорій, 80 п.
Галамаґа Іван, 80 п.
Галан Йосиф, 80 п.
Гарасийко Гринько, 80 п.
Гнатюк Григорій, 80 п.
Горбань Стефан, 80 п.
Граничка Йосиф, 80 п.
Григорчук Михайло, 80 п.
Гумен Олекса, 80 п.
Гуменюк Петро, 80 п.
Гуменюк Прокін, 80 п.
Ґусак Михайло, 80 п.
Ґиркавий Павло, 80 п.
Ґеречко Іван, 80 п.
Дацків Павло, 80 п.
Дідик Павло, 80 п.
Домарецький Іван, 35 з. о.
Дрозд Тимко, 80 п.
Дубас Іван, 80 п.
Дуган Теофіль, 80 п.
Дунець Теодор, 35 з. о.
Дунай Йосиф, 80 п.
Дуткевич Кароль, 80 п.
Дворник Йосиф, 80 п.
Дирда Юрко, 80 п.
Дисевич Іван, 35 з. о.
Заремняк Петро, 80 п.
Завадовський Йосиф, 80 п.
Зубило Василь, 80 п.
Зулик Никола, 80 п.
Зварич Семен, 80 п.
Івашків Стефан, 80 п.
Качоровський Михайло, 80 п.
Качумба Дмитро, 80 п.
Карчемний Амвросій, 35 з. о.
Карій Пилип, 80 п.
Карпа Олекса, 80 п.
Корґало Михайло, 80 п.
Кірик, 80 п. (ур. 1891)
Климчук Йосиф, 80 п.
Кохан Стефан, 80 п.
Колесник Василь, 80 п.
Колодій Михайло, 80 п.
Кончаковський Альфред, 80 п.
Кондюх Антін, 80 п.
Кортик Евген, 80 п.
Котович Казимир, 80 п.
Ковальчук Теодор, 80 п.
Ковалишин Ілько, 80 п.
Ковбань Северин, 80 п.
Крайник Олекса, 35 з. о.
Краковинський Франко, 80 п.
Кромпець Іван, 80 п.
Кручковський Павло, 80 п.
Кучер Михайло, 80 п.
Кук Михайло, 80 п.
Куцяк Володислав, 80 п.
Кирич Іван, 80 п.
Лабинський Іван, 80 п.
Легедза Павло, 80 п.
Лесюк Василь, 80 п.
Леськів Тимко, 80 п.
Лісовець Никола, 80 п.
Лісович Пилип, 80 п.
Лісовий Василь, 80 п.
Любецький Дмитро, 80 п.
Лучка Андрій, 80 п.
Лилак Павло, 80 п.
Литвин Микита, 80 п.
Мацишин Вінцентій, 80 п.
Макогін Петро, 80 п.
Максимець Василь, 80 п.
Максимів Андрій, 80 п.
Максимів Михайло, 80 п.
Макулевич Володислав, 80 п.
Малаздрович Антін, 80 п.
Малкевич Станислав, 80 п.
Малиновський Іван, 80 п.
Мартинюк Стефан, 80 п.
Марущак Михайло, 80 п.
Матнів Павло, 80 п.
Мазовіта Іван, 80 п.
Мельник Іван, 80 п.
Мельник Никола, 80 п.
Микитюк Михайло, 80 п.
Микитюк Тимко, 80 п.
Микитишин Іван, 80 п.
Миськів Лука, 80 п.
Михалевський Йосиф, 80 п.
Михалевський Михайло, 80 п.
Навроцький Семен, 80 п.
Новомлинський Петро, 32 л.
Никифорець Теодор, 80 п.
Олексій Дмитро, 80 п.
Олійник Іван, 80 п.
Олійник Никола, 80 п. (ур. 1879)
Олійник Никола, 80 п. (ур. 1893)
Олеськів Іван, 80 п.
Остап Василь, 80 п.
Осійчук Григорій, 80 п.
Партухай Семко, 80 п.
Парита Василь, 80 п.
Пастущак Дмитро, 80 п.
Пергун Іван, 80 п.
Петрик Никола, 80 п.
Підгірський Іван, 80 п.
Подвижний Григорій, 80 п.

(Дальше буде).